

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Вісник аграрної науки Причорномор'я

*Науково-теоретичний фаховий журнал
Видається Миколаївським державним аграрним університетом*

Випуск № 2 (53)

2010 р.

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

УДК 338.439.4 : 636.5

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА НА ОСНОВІ
ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ТА
ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ**

І.І. Червен, доктор економічних наук, професор
Миколаївський державний аграрний університет

М.В. Яценко, кандидат економічних наук, доцент
Черкаський державний технологічний університет

У статті визначено основні методи технологічної обробки м'яса птиці. Знайдено оптимальний метод обробки і варіанти обладнання, які в комплексі підвищують рентабельність виробництва.

Ключові слова: промислове птахівництво, переробка м'яса птиці, виробництво продукції, рентабельність виробництва.

Враховуючи стабільне зростання частки глибокої переробки м'яса птиці в загальному обсязі переробки продукції на птахофабриках Черкаської області, необхідність постачання населення дешевою продукцією, забезпечення паритетних відносин в межах організаційно інтегрованої структури, нами визначено основні заходи щодо удосконалення організації виробництва продукції птахівництва.

Як показує досвід зарубіжних інтегрованих формувань, ефективний розвиток підприємств промислового птахівництва можливий за відповідної підтримки держави, розвинених

коопераційних зв'язків та внутрішньої конкуренції учасників цього формування. Відсутність таких умов у вітчизняних інтеграційних процесах залишає проблему забезпечення збалансованих міжгалузевих відносин. Тому розвитку вітчизняного птахівництва, на наш погляд, сприятиме відособлення економічно взаємозв'язаних учасників агропромислового виробництва в комплексну систему, що включає весь ланцюг виробництва продукції – від виробництва засобів виробництва, м'яса птиці до переробки і реалізації готової до вживання продукції. При цьому розроблення заходів щодо встановлення економічно обґрунтованих цін на сільгосппродукцію буде однією з головних умов паритетних економічних відносин між учасниками інтеграційного процесу.

Дослідженнями в цьому напрямку займалися як вітчизняні вчені (Бреславець В.О., Бесулін В.І., Коваленко В.П., Гужва В.І., Куцак С.М., Бородай В.П., Ярошенко Ф.О.), так і закордонні фахівці (Л. Ноулер, А. Робертсон, А. Фейгенбаум).

Об'єднуючи досвід українського і зарубіжного розвитку промислового птахівництва, приходимо до висновку, що ефективне функціонування м'ясного та яєчного птахівництва можливе у межах організаційно-інтегрованого формування за координаційно-регулюючої інвестиційної підтримки державних органів та інших джерел, при якому будуть створені умови для збалансованих відносин з іншими учасниками ринку. Зокрема, в статті пропонується використати інвестиційний проект оснащення забійного цеху птахофабрики ДП «Перемога Нова» новим устаткуванням для глибокої переробки м'яса птиці, що дозволить підвищити ефективність, знизити енерговитрати і збільшити рентабельність виробництва. Рівень рентабельності реалізації бройлерів не перевищує 15%, а реалізації їх філе і напівфабрикатів, за розрахунками фахівців підприємства, – 20 – 60%.

Глибока переробка м'яса птиці робить вітчизняні птахофабрики рентабельними ще і тому, що ця технологія дозволяє повністю зняти м'ясо з кісток та максимально скоротити ви-

трати виробництва на оброблення тушки. Механічна обвалка – основний процес, що готує м'ясо птиці до подальшої переробки в напівфабрикат. Після неї м'ясо птиці здатне утримувати вологу, в результаті – збільшується вихід готової продукції.

Залежно від пресу, що використовується, розрізняють два типи обвалки – м'яка та жорстка. Особливість м'якої обвалки в тому, що клітини м'яса практично не ушкоджуються і сировина зберігає волоконну текстуру. Як відзначають фахівці, саме ця якість м'яса особливо цінується у виробництві ковбас і напівфабрикатів. При жорсткій обвалці наявний вміст дрібних частинок кісток в кінцевому продукті. Однак, через специфіку сировини – жорсткого м'яса низької категорії – саме вона набула поширення в Україні.

До 1991 р. використовувалися преси механічної обвалки птиці російського виробництва (тоді СРСР). Після 2000 р. на український ринок вийшли зарубіжні виробники устаткування для обвалки птиці: австрійська Schaller, німецька Baader, а також американська Townsend, яка на початку цього століття купила завод з виробництва пресів для механічної обвалки птиці голландської фірми Stork.

На птахофабриці ДП „Перемога Нова” ЗАТ „Миронівська птахофабрика” для переробки м'яса птиці використовується устаткування голландської фірми Stork. Це дозволило істотно збільшити обсяги виробництва м'яса птиці. Проте економічний ефект від використання зазначеного устаткування не розраховано. У зв'язку з чим у менеджменті птахофабрики немає чіткої інформації щодо вибору найефективнішого варіанту використання устаткування для переробки м'яса птиці. На наш погляд, однією із задач збільшення рентабельності продукції м'яса птиці буде визначення найефективнішого варіанту використання устаткування для переробки м'яса птиці.

Дамо економічну оцінку окремих показників використання вітчизняного устаткування і голландської фірми Stork. Порівнюючи ці варіанти за показниками економічної оцінки, є можливість вибору найвигіднішого.

**Виробництво м'яса птиці у ДП "Перемога Нова" ЗАТ " Миронівська
птахофабрика" Черкаської області після впровадження заходів
щодо оновлення устаткування з переробки м'яса птиці**

Показники	Умовні позначення	Роки										
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014			
Виробництво, тис. т	Q	84,1	103,4	151,2	126,9	150,0	174,5	198,7	250,2			
Витрати, тис. грн	C	100,6	200,5	245,5	422,9	420,2	437,8	469,6	628,4			
Ціна 1 кг, грн	P	5,94	9,92	9,81	9,52	8,94	8,52	8,83	8,56			
Виручка, тис. грн	PQ	499,5	1025,7	1492,3	1208,08	1341	1486,7	1754,5	2141,7			
Прибуток, тис. грн	R= PQ-C	398,9	825,2	1246,8	785,1	920,8	1048,9	1284,9	1513,3			
Рівень рентабельності, %		5	10	12	14	26	32	39	54			

Впровадження заходів щодо вдосконалення виробництва м'яса птиці на ДП "Перемога Нова" ЗАТ "Миронівська птахофабрика" за рахунок устаткування з переробки м'яса птиці фірми Stork забезпечить зростання рентабельності реалізації м'яса птиці на 8%, або економічний ефект 325,2 тис. грн, за період 2010-2014 рр.

Розрахунок економічного ефекту від впровадження устаткування вищеназваних фірм, виявив найвигідніший варіант – використання устаткування фірми Stork (табл. 1).

Економічний ефект від впровадження запропонованих заходів на птахофабриці ДП "Перемога Нова" ЗАТ "Миронівська птахофабрика" може бути визначений за формулою:

$$Em = Pm - Zm,$$

де Pm – вартісна оцінка результатів, одержаних птахофабрикою в результаті впровадження заходів за розрахунковий період;

Zm – вартісна оцінка витрат птахофабрики на здійснення заходів за розрахунковий період.

Вартісну оцінку результатів за розрахунковий період можна визначити з виразу:

$$P_T = \sum_{t=T_0}^{T_n} W_{Ti} C_{Ti} A_{Ti} K_{Ti},$$

де W_{Ti} – обсяг виробленої птахофабрикою продукції за розрахунковий період до і після впровадження заходів;

C_{Ti} – ціна реалізації одиниці продукції;

A_{Ti} – коефіцієнти приведення різночасових витрат і результатів до розрахункового періоду;

K_{Ti} – коефіцієнти, що враховують інфляцію за роками розрахункового періоду;

T_n – початковий рік розрахункового періоду.

$$Z_T = \sum_{t=T_0}^{T_n} (W_{Ti} C_{Ti} + K_{Ti} - L_{Ti}) A_{Ti} K_{Ti}$$

Далі вартісну оцінку витрат за розрахунковий період визначимо за формулою:

де C_{Ti} – собівартість одиниці i -ої продукції в році t після впровадження заходів за розрахунковий період;

K_{Ti} – єдиноразові витрати або капітальні вкладення при виробництві i -ої продукції в році t після впровадження заходів;

L_{Ti} – ліквідне сальдо (залишкова вартість) основних фондів, що вибувають в році t після впровадження заходів.

$$Z_t = \sum_{Ti}^{TK} (W_{Ti} * C_{Ti} + K_{Ti} - L_{Ti}) * A_{Ti} * K_{Ti}$$

При визначенні річних обсягів реалізованої продукції W_{Ti} необхідно враховувати всю реалізовану або заплановану до реалізації продукцію в році t . Ціна реалізації кожної одиниці продукції до C_{Ti} та після впровадження заходів мають бути, з метою відповідності, однаковими.

В умовах переходу до ринкової економіки чинник часу, особливо в процесах фінансування і кредитування, має досить вагомe значення. Для того, щоб врахувати різновартісність теперішніх та майбутніх грошей в економічних розрахунках і вводяться коефіцієнти дисконтування.

У практиці економічних розрахунків найбільшого поширення набули два методи визначення коефіцієнта дисконтування:

$$At = 1/(1+K)tu; \tag{1}$$

$$At = 1/(1+E)tp-t; \tag{2}$$

де At – коефіцієнти дисконтування для t -го року (в економічній літературі його називають "коефіцієнтом приведення різночасових витрат і результатів до розрахункового року");

K – темп зміни цінності грошей (звичайно приймається на рівні середнього відсотка за банківськими кредитами на осно-

ві розрахунку прискореного показника прибутковості акцій або облігацій);

t_u – номер року з моменту початку інвестицій;

E - норматив проведення різночасових витрат і результатів, що чисельно дорівнює нормативу ефективності капітальних вкладень ($E= 0,1$);

tp – розрахунковий рік;

t – рік витрат і результати якого приведені до розрахункового року.

Таблиця 2

Визначення величини коефіцієнта дисконтування

Кількість років, наступних за розрахунковим роком	Величина коефіцієнта дисконтування визначена	
	за формулою (1)	за формулою (2)
1	0,9091	0,9091
2	0,8265	0,8264
3	0,7513	0,7513
4	0,6830	0,6830
5	0,6209	0,6209
Кількість років, передуючих розрахунковому року		
6	1,7716	
5	1,6105	
4	1,4641	
3	1,3310	
2	1,2100	
1	1,1	

З нашої точки зору, формула (1) є більш наочною, а формула (2) – більш стабільною. Нами проведено розрахунки за цими формулами при банківському відсотку, що дорівнює 10% (табл. 2).

Таким чином, величину коефіцієнта дисконтування A_t можна визначити будь-яким з вказаних способів.

Вартісна оцінка результатів, одержаних птахофабрикою від впровадження заходів, буде такою:

$P = P1 - P2 = 4594,9 - 3891,4 = 703,5$ тис. грн – результат впровадження;

$P2 = (251,45 * 9,92) * 1,61 + 578,9 = 4594,9$ тис. грн – без урахування впровадження;

$P1 = (250,2 * 8,56) * 1,61 + 443,2 = 3891,4$ тис. грн – після впровадження.

Вартісну оцінку витрат визначимо так:

$3 = (250,23 * 8,56 + 300,00 - 322,00) * 1,61 + 335,00 - (251,45 * 9,92 + 400,00 - 383,50) * 1,61 + 289,70 = 378,25$ тис. грн.

Економічний ефект від впровадження запропонованих заходів на птахофабриці $E = 703,5 - 378,25 = 325,2$ тис. грн.

Запропонований проект з переробки м'яса птиці забезпечить рентабельність реалізації м'яса птиці більше, ніж прогнозний варіант розвитку птахівництва на 8%, тобто дасть можливість птаховиробнику знижувати торгову націнку в межах інтересів споживачів або зовсім знижувати оптову ціну в межах суми одержаного ефекту від впровадження заходів з переробки м'яса птиці.

Як одне з реально можливих джерел довгострокових інвестицій можна розглядати амортизаційні відрахування птахівничих підприємств. На сьогодні частка цих відрахувань складає в загальному обсязі інвестицій в основний капітал в Японії – 50%, в Німеччині – 64%, в США – 70%. В Україні амортизаційні відрахування також мають велике значення у фінансуванні виробничих інвестицій підприємствами, проте далеко не всі засоби амортизаційного фонду використовуються за цільовим призначенням.

Накопичені в достатньому обсязі амортизаційні відрахування дозволили б при правильному розподілі засобів на інвестування їх в основні засоби створити базу для розширеного відтворення в птахівничому господарстві. Тому вирішення проблеми цільового використання амортизаційних відрахувань позначилося б введенням особливого режиму руху цих

засобів підприємств через систему інвестиційних рахунків з обмеженням використання накопичуваних на них ресурсів винятково з метою капітального будівництва та матеріально-технічного забезпечення.

Подібна практика вже мала місце раніше, і, поза сумнівом, повернення до неї з урахуванням сучасних реалій дозволить запобігти нецільовому використанню засобів амортизаційного фонду, а також створити передумови для збільшення ресурсів інвестиційного кредитування з боку комерційних банків. Це особливо актуально сьогодні в умовах найжорстокішого дефіциту основних засобів у птахівиробників.

ДП «Перемога Нова», що спеціалізується на птахівництві, за даними прес-служби компанії, списує на амортизацію близько 3% всіх витрат, оскільки майже все його майно вже амортизовано більш ніж наполовину. Саме тому підприємство планує серйозну модернізацію, завдяки якій виробництво птиці повинне збільшитися з 31 тис. тонн до 50 тис. тонн.

Оскільки амортизаційні відрахування є елементом собівартості, збільшення їх розміру призводить до зменшення прибутку підприємства, а отже, і бази, що підлягає оподаткуванню для сплати податку на прибуток. При цьому, будучи умовним нарахуванням у складі собівартості, тобто не створюючи для підприємства власних грошових витрат, амортизаційні відрахування збільшують для підприємства грошове надходження засобів.

Отже, приведені оцінки дозволяють зробити висновок про те, що грамотне вживання законодавчо дозволених методів амортизації майна дозволяє підприємству досягти певних економічних вигод, а для акціонерів і кредиторів компанії – поліпшити якість використання інвестованого капіталу.

Підприємства з виробництва м'яса птиці, що ведуть розширене відтворювання, потребують найшвидшого оновлення активної частини основних засобів. Виходячи з того, що відшкодування зносу в 65% необхідно здійснити до 2014 року, пропонується використовувати прискорений метод аморти-

зації, який у вказаний термін дозволить амортизувати нове устаткування і вивільнити значну частину засобів для розширеного відтворювання.

Після 2014 року можна буде орієнтувати виробництво на більш досконалі технологічні новації. Таким чином, в найкоротші терміни за рахунок оновлення устаткування можна значно збільшити ефективність виробництва. Отже, залучення інвестицій в модернізацію устаткування дозволить підприємствам, використовуючи оптимальні методи нарахування амортизації для того або іншого періоду, мати нагоду для розширеного відтворювання.

Таким чином, проведені дослідження доводять, що створення запропонованого інтегрованого формування – це й перспективний напрям взаємовигідного партнерства, який дозволяє не тільки підвищити віддачу від наявних засобів унаслідок поліпшення координації дій її учасників, але й створити ефективний механізм організаційно – економічних відносин в ланцюзі «виробництво – переробка – реалізація», що зумовлює ефективний розвиток промислового птахівництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тваринництво Черкащини : стат. збірник / Державний комітет статистики України / Головне управління статистики у Черкаській області. — Черкаси. 2008, 2009.
2. Статистичний щорічник України за 2008 рік — К. : Державний комітет статистики України, 2009.
3. Ярошенко Ф.О. Птахівництво України: стан, проблеми і перспективи розвитку / Ф.О.Ярошенко — К. : ННЦ ІАЕ, 2004.
4. Петров Ю.Є. Підсумки роботи галузі птахівництва України у 2007 році / Ю.Є.Петров // Сучасне птахівництво. — 2008. — №1.
5. Мартинкевич Ф.С. Методологические проблемы измерения эффективности сельскохозяйственного производства / Маркевич Ф.С., Ольшев В.П., Н.В. Корышко. — Мн . : Наука и техника, 1997.